

Asia: VN/19068/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Rikosseuraamuslaitoksesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyynnön kohteena olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaisilla Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistusta koskevilla lainsäädäntöehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Syyttäjälaitoksen ydintoimintaan tai sen kanssa tehtävään sidosryhmäyhteistyöhön.

Syyttäjälaitos katsoo, että esityksellä toimeenpantavalla uudistuksella on määrä toteuttaa vastaavia organisaation toiminnalle asetettuja tavoitteita, joita myös Syyttäjälaitosta koskevalla, vuonna 2019 voimaantulleella uudistuksella on tavoiteltu. Organisaatiomuutosten toteutuksessa on monelta osin myös muita yhteneväisyyksiä, kuten tulosohjauksen keventäminen ja toimintojen keskittäminen. Rikosseuraamuslaitosta koskevassa ehdotuksessa organisaatio esitetään kuitenkin edellä sanotusta poiketen jaettavaksi maantieteellisen aluejaon sijasta vastuualueisiin, millä pyritään estämään toimintojen maantieteellistä eriytymistä. Syyttäjälaitos katsoo, että tämän voidaan arvioida edistävän mahdollisuuksia yhtenäistää valtakunnallisen viraston toimintatapoja eri alueilla. Matriisimaisen organisaation voidaan toisaalta arvioida myös asettavan erityisiä vaatimuksia toimivallan täsmälliseksi kuvaamiseksi asetuksessa ja työjärjestyksessä, jotta eri toimijoiden ja virkamiesten vastuut ja velvollisuudet ovat mahdollisimman yksiselitteisiä.

Syyttäjälaitoksessa toimeenpannusta organisaatiouudistuksesta saadun kokemuksen valossa voidaan todeta, että sisäisen ohjaus- ja johtamisjärjestelmän uudistuksen toteutus tuottaa ennen uudistuksen voimaantuloa organisaation hallinnolle myös muilta osin huomattavan määrän lisätyötä, vaikka uudistus ei vaikuttaisikaan välittömästi organisaation ydintehtäviin ja niistä vastaavan henkilöstön toimenkuviin. Työ muutoksen tavoitteiden toteuttamiseksi ja uuden järjestelmän sisäistämiseksi koko organisaatiossa myös jatkuu pitkään uudistuksen voimaan tulon jälkeen, mikä on hyvä huomioida jo aikaisessa vaiheessa ja organisaation viestinnässä.

Syyttäjälaitos kiinnittää huomiota myös lain voimaantulon edellyttämille täytäntöönpanotoimenpiteille varattavaan aikaan. Johtavien virkamiesten, muiden esimiesten ja mahdollisten muiden organisaatiouudistuksen edellyttämien henkilövalintojen tekemiselle, organisaation ja työnjaon tarkemman tason määrittelylle ja tietojärjestelmien päivittämiselle tulee varautua käyttämään sen vaatima aika. Tämän lisäksi vastuualueiden organisoitumiselle ja yhteiselle

suunnittelulle on tärkeää varata aikaa, jotta henkilöstö ehtii mukaan muutokseen. Syyttäjälaitoksen organisaatiouudistusta koskevan lain eduskuntakäsittely kesti yhdeksän kuukautta ja se hyväksyttiin lopulta tammikuussa 2019. Toimeenpanon ja uudelleen järjestäytymisen kannalta keskeinen Syyttäjälaitoksesta annettu asetus hyväksyttiin kesäkuussa 2019. Uuden organisaation aloittamiseen oli tässä vaiheessa aikaa kolme kuukautta ja vaikka monia toimenpiteitä pystyttiin valmistelemaan myös ennen asetuksen voimaantuloa, niin aikataulu oli hyvin tiukka. Välttämättömät päätökset ehdittiin tehdä ja normit hyväksyä aikataulussa, mutta alueiden organisoitumiselle, yhteiselle suunnittelulle ja henkilöstön mahdollisuudelle vaikuttaa olisi tarvittu jo ennen uudistuksen voimaantuloa enemmän aikaa.

Toiviainen Raija
Syyttäjälaitos

Autiovuori Joanna
Syyttäjälaitos